

Sygn. akt II CSK 482/07

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Iwona Koper (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

Protokolant Maryla Czajkowska

w sprawie z powództwa J. B.

przeciwko K. P. - Komornikowi Sądowemu Rewiru [...]

przy Sądzie Rejonowym w Ł. i C. B.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanego – K. P. -

Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 27 marca 2008 r.,

skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 3 kwietnia 2007 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 23 lutego 2006 r. oddalił powództwo o zapłatę wniesione przez J. B. przeciwko Syndykowi Masy Upadłości Zakładu Ubezpieczeń „W.” S.A. C. B., K. P., D. B. – G. i Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Sąd Rejonowy oraz umorzył postępowanie w pozostałym zakresie. Sąd ten ustalił, że w maju 1993 r. syndyk masy upadłości Zakładu Ubezpieczeń „W.” S.A. złożył wniosek o zabezpieczenie powództwa przeciwko J. B. między innymi poprzez zajęcie dywidendy z akcji Zakładu Ubezpieczeń i Reasekuracji „P.” S.A. Wniosek ten został uwzględniony. Komornik sądowy C. B. wykonując postanowienie o zabezpieczeniu powództwa zajął 5000 akcji tej spółki. Po uzyskaniu przez syndyka w 1997 r. tytułu wykonawczego zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne, w którym zajęte wcześniej akcje zostały sprzedane za kwotę 90 000 zł. W tym czasie wartość jednej akcji wynosiła 189,07 zł. W listopadzie 2001 r. ten sam komornik zajął 620 udziałów należących do powoda w Przedsiębiorstwie Usług Komunalnych „K.” w Ł. sp. z o.o. Ich wartość oszacował na 62 000 zł. Z dniem 30 stycznia 2002 r. pozwany K. P. zastąpił pozwanego C. B. w pełnieniu funkcji komornika. W dniu 4 marca 2002 r. K. P. sprzedał wskazane wyżej udziały za kwotę 46 500 zł. Postępowanie upadłościowe Zakładu Ubezpieczeń „W.” S.A. zostało zakończone w 2004 r. Ukończenie tego postępowania uzasadniało w ocenie Sądu Okręgowego umorzenie postępowania wobec pozwanego syndyka „W.” S.A. oraz postępowania w zakresie żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego. Ponieważ powód nie wykazał istnienia żadnych działań pozwanej D. B. – G., które uzasadniałyby jej odpowiedzialność, skierowane przeciwko niej powództwo podlegało oddaleniu. Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne również wobec pozostałych pozwanych chociaż pozwani C. B. i K. P. naruszyli przepisy regulujące prowadzenie egzekucji z akcji i udziałów i swoim działaniem wyrządzili powodowi szkodę. Podstawę ich odpowiedzialności stanowił art. 769 k.p.c., który odpowiedzialność komorników uzależniał od braku możliwości zapobieżenia szkodzie za pomocą środków przewidzianych w k.p.c. Powód mógł zaś zapobiec szkodzie wykorzystując dostępne mu środki w postaci skargi na czynności

komornika i powództwa przeciwegzekucyjnego. Nadto uzasadnione były zarzuty przedawnienia podniesione przez pozwanych, z wyjątkiem pozwanego K. P.

Od wyroku oddalającego powództwo wobec pozwanych C. B. i K. P. powód wniósł apelację, którą Sąd Apelacyjny uwzględnił w części dotyczącej pozwanego K. P. wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2007 r. Sąd drugiej instancji uznał za usprawiedliwiony zarzut naruszenia art. 769 k.p.c. Podkreślił, że pozwani odpowiadali na podstawie art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm. - dalej ukse) i Sąd Okręgowy pomijając tę regulację nie rozpoznał istoty sprawy. Sąd Apelacyjny podzielił jednak ocenę Sądu pierwszej instancji, że roszczenie powoda w stosunku do pozwanego C. B. uległo przedawnieniu. Stąd apelacja powoda podlegała w części oddaleniu.

Skarga kasacyjna powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w części oddalającej jego apelację, została oparta o podstawę naruszenia prawa materialnego. Skarżący zarzucił naruszenie art. 442 § 1 k.c. oraz art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 187 § 1 k.p.c. w wyniku ich błędnej wykładni. W oparciu o te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa wobec pozwanego C. B., ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd drugiej instancji przeprowadził poprawny wywód prawny odnoszący się do oceny skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 stycznia 2004 r. (SK 26/03), stwierdzającego niezgodność z Konstytucją art. 769 k.p.c. Podkreślił zasadnie, że należało oddzielić skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sferze obowiązywania niekonstytucyjnego przepisu od możliwości jego stosowania. W pełni usprawiedliwiona była jego ocena, że podstawę odpowiedzialności pozwanych komorników za szkody wyrządzone wadliwym prowadzeniem przez nich czynności egzekucyjnych stanowił art. 23 ukse. Usprawiedliwiona była również ocena, że na gruncie tego przepisu roszczenie odszkodowawcze powoda wobec pozwanego C. B. uległo jednakże przedawnieniu.

Zgodnie z brzmieniem art. 442 k.c. termin przedawnienia tego roszczenia wynosił 3 lata od dnia, w którym powód dowiedział się o szkodzie i osobie

obowiązanej do jej naprawienia, nie więcej jednak, jak lat 10 od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę. Była nim niezgodna z przepisami sprzedaż akcji należących do powoda. Powód jako uczestnik postępowania egzekucyjnego miał świadomość, co do sposobu działania komornika, a w szczególności wiedział, na jaką kwotę akcje te zostały oszacowane przez komornika i za jaką kwotę zostały sprzedane. Ponieważ powód źródła szkody upatruje w ich zaniżonej cenie, należy przyjąć, że w chwili, w której dowiedział się o sprzedaży akcji, powziął wiadomość również o doznanej szkodzie. Do rozważenia pozostało zatem istnienie drugiej przesłanki, od której istnienia uzależnione było rozpoczęcie się biegu terminu przedawnienia, (dowiedzenie się przez powoda o osobie obowiązanej do naprawienia szkody).

Nie sposób podzielić stanowiska skarżącego, że do czasu rozprawy z dnia 4 listopada 2003 r. nie miał on możliwości ustalenia danych osobowych komornika, który dokonał zajęcia i sprzedaży akcji powoda. Powód wiedział, że egzekucję prowadził komornik Rewiru [...] przy Sądzie Rejonowym w Ł. Indywidualizowało to w sposób dostateczny osobę odpowiedzialną za wyrządzenie szkody. Powód powinien mieć świadomość, że przy odpowiedzialności deliktowej komornika chodzi o odpowiedzialność określonej osoby fizycznej, która swoim działaniem wyrządziła mu szkodę. Nie znajduje zaś jakiegokolwiek racji stanowisko, że powód nie był w stanie ustalić imienia i nazwiska komornika pełniącego obowiązki w określonym rewirze. Trafna była zatem ocena, że wezwanie pozwanego C. B. do udziału w sprawie na wniosek powoda z dnia 18 czerwca 2004 r. nastąpiło po upływie terminu przedawnienia.

Bezzasadny był również zarzut naruszenia art. 123 § 1 k.c. w wyniku przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że pozew wniesiony przez powoda w dniu 14 lutego 2002 r. nie spowodował przerwania biegu przedawnienia, mimo że jako pozwanego oznaczono w nim komornika Rewiru [...] przy Sądzie Rejonowym w Ł. Brak bowiem podstaw by tego rodzaju wadliwe oznaczenie przez powoda pozwanego w sprawie mogło odnosić się równocześnie do komornika sprawującego funkcję komornika w tym rewirze w dniu wniesienia pozwu i komornika, który taką funkcję sprawował w przeszłości. Przyjęte przez powoda oznaczenie pozwanego wskazywało na komornika aktualnie urzędującego

w rewirze oznaczonym przez powoda. Tej osobie (pozwanemu K. P.) doręczono odpis pozwu. Brak było zatem podstaw by przyjąć, że wniesienie tego pozwu spowodowało przerwanie biegu przedawnienia wobec pozwanego C. B.

Z przyczyn wyżej wskazanych skarga kasacyjna powoda była pozbawiona uzasadnionych podstaw i podlegała oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. Sąd Najwyższy oddalając skargę kasacyjną powoda nie orzekł o kosztach pełnomocnika z urzędu powoda bowiem postępowanie z jego udziałem nie uległo zakończeniu z uwagi na osobę pozwanego K. P. Dotyczy to odpowiednio również kosztów zgłoszonych przez interwenienta ubocznego.